

Liburuak

KRITIKA

Ahaztuen mendekua.
Alberto Ladron Arana.
Elkar. 220 orrialde. 15,50 euro.

Helduen literatura
Saioa Ruiz Gonzalez

Holakoak Chicagon, halakoak Iruñean

NOIZBAIT irakurri al duzue, zuen herria fikzioaren ekintzen gertaleku bihurtu duen eleberririk? Horrek sortarazten duen sentsazioaren berri sekula ez nuen izan, herrikide dudanez Alberto Ladron Arana idazle iruindarraren *Ahaztuen mendekua* eleberria irakurri dudanez.

Interesgarria da aztertzea zenbateraino baldintzatzen duen espazioaren hautuak eleberri baten egituraketa eta tratamendua, —normalean modu automatikoan egiten dugun— fikzioarekiko paktua aurrera eramateko eta beharrezkoa dugun nolabaiteko sinesgarritasun puntua eskuratzeko. Baina sinesgarri izate horrek ez du zertan errealistaren baliokide izan behar, zenbait unitate narratiboen errealitatearekiko gehiegizko identifikazioak, irakurlearengan jarrera eszeptikoa pizteko arriskua sor dezakeelako. Horixe da esperimentatu ahal izan dudanez sentsazioa.

Iruña dugu polizia eleberri honetarako kokaleku hautatua. Idazleak baliatzen dituen leku-izen eta espazio ezagunegien erreferentziak, narrazioak eskaintzen duen gertakizunen bilbean murgiltzeko arazoak sortu dizkirate; bertakoa izanik, espazioarekiko konexioa saihestu nahian, zenbaitetan behartua sentitu naiz distantziamendu kontzienteak egitera eta errealitatearen alde inpartzialki lerratzerara.

Funtsean, argumentuaren azalean, maitasun triangeluaren motiboa eta horrek eragindako problematika topatzen dugu; bi gizon eta emakume bat. Jakina denez, maitasun kontuetan hirugarren pertsona baten presentzia ez da batere atsegina suertatzen eta beraz, batek erditik kendu beharko du. Emakumea Iratin desagertzen denean misterioaren motorra martxan jarriko da. Eta desagertzearen arrazoiak argitzeko ikerketa abian jartzen denean, hilketa ilun, diru-interes eta inplikazio politikoz beteriko gertakizun kateatuen partehartzaile bihurtuko dira pertsonaiak, bigarren istorio baten bidez. “Holakoak Chicagon gertatzen ziren, ez Nafarroan” (121. orrialdean); honen bitartez narrazioak agerian uzten ditu fikzioaren maila eta gradu desberdinak, espazioaren balio errealista markatu horren insistentzia ohartzen garelarik. Bada Nafarroan, Errepublikara garaietan gertatu zen zer-bait eta fikzioaren aitzakiaz salatu nahi izan dena. Garai hartako sarraskietako biktima ahanziak dira, salaketa horren oinarrian dauden eta gogora ekarriz berpiztu nahi izan omen diren “pertsonaia” nagusiak, horregatik *Ahaztuen mendekua*. Hala ere, maitasun triangeluarekin zer gertatzen den jakiterik nahi? ■

Euskal kulturaren iazko balantzea Jakinen

Jakin aldizkariaren 2009ko azken zenbakia ikurtearen balantzea egin gura du, euskal kulturaren ikuspegitik, noski. Lan horretan jarri dituzte hainbat pertsona, bakoitzak bere ikuspegitik hitz egin dezan: Alberto Barandiaran, Fito Rodriguez, Pantxo Etxegoin, Allande Sokarros, Patxi Gaztelumendi,

Andres Urrutia, Eguzki Urteaga, Xabier Mendi-guren Elizegi, Iñaki Zabaleta, Xabier Mendi-guren Bereziartu eta Laura Mintegi dira artikuluen egileak. Gainera, Elena Belokik eta Jean Pierre Massiassek Euskal Herriko lurralde gatazkari buruzko artikulua mamitsua ekarri dute, korapiloa askatzeko bidean Europar Batasunak eskaini ditzakeen auke-rak aztertuz. ■

Jakin 175.
Batzuen artean.
Jakin.
114 orrialde.
9,95 euro.

Haragia eta erotismoa literaturan

Kupido Kalashnikov AK-47 fusil batekin: hala ageri da *Hegats* literatur aldizkariaren 44. zenbakiko kontrazalean. Gaia, azalean: *Erotismoa, haragia eta beste debeku batzuk literaturan*. Eta su horren bueltan dantzan, hainbat idazle. Hasteko, Gabriel Arestik 1970ean Jon Miranderaren *Haur besoetakoaz* idatzi artikulua bat berreskuratu dute; Miranderaren liburu beraz aritu da Felipe Juaristi ere; Itxaro Borkak *Haragiaren apetitu desordenatuak* izeneko artikulua sinatu du; Juan Martin Elxpuruk Saderi buruz idatzi du; Joxemari Carrerek aldiz, ahozko narriatiba tradizionalean erotismoak bete duen zereginaz gogoeta egin du. *Hegats*en zenbaki monografiko hau ixteko berriz, Igor

Estankonaren *Salomon eta penelopeak* artikulua. ■

Hegats 44.
Batzuen artean.
EIE.
65 orrialde.
7 euro.